

Sygn. akt V U 230/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Barbara Odelska**

Protokolant: st.sekr.sądowy Agnieszka Leśniak

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2013r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z odwołania R. K.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

z dnia 10 stycznia 2013 r., znak (...)

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń

I. oddala odwołanie

II. zasądza od ubezpieczonego R. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Ubezpieczony R. K. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 10 stycznia 2013 roku, znak: (...) odmawiającej wznowienia postępowania w sprawach zakończonych decyzjami ostatecznymi z dnia 16 czerwca 2011 roku w przedmiocie wstrzymania wypłaty emerytury i odmowy prawa do tego świadczenia oraz stwierdzającej nadpłatę emerytury i zobowiązującej ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 15 556, 39 złotych.

Pozwany **organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.** wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że ubezpieczony złożył wniosek o wznowienie postępowania od obu prawomocnych i ostatecznych decyzji powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt K 2/2012 (Dz. U. z 2012 r., poz. 1285) oraz na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 roku, sygn. akt K 5/11 (Dz. U. z 2012 r., poz. 251).

Organ rentowy podniósł, że stanowisko ubezpieczonego zaprezentowane w odwołaniu jest chybione z uwagi na fakt, że przepis art. 184 ust.2 w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2012 roku ustanawiał przesłanki rozwiązania stosunku pracy przez osoby wymienione w ust.1 tego artykułu jako warunek konstytutywny nabycia prawa do emerytury. Przepis ten został zmieniony przez art. 1 pkt. 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 roku (Dz.U.2012.637) nowelizującej o ustawę o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 Nr 153, poz. 1227) i obecnie nie jest już wymagane spełnienie przez wymienione osoby warunku rozwiązania umowy o pracę.

Sąd ustalił, co następuje:

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 24 maja 2010 roku, znak (...), po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego z dnia 9 marca 2010 roku odmówiono ubezpieczonemu prawa do emerytury wobec nieudowodnienia na dzień 1 stycznia 1999 roku 15 letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Decyzja doręczona została ubezpieczonemu w dniu 27 maja 2010 roku.

Dowód: decyzja ZUS z dnia 24.05.2010 r. k.29 akta Zus , zpo k.32 akta Zus

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 1 lipca 2010 roku, znak (...), po rozpatrzeniu kolejnego wniosku ubezpieczonego przyznano ubezpieczonemu emeryturę od dnia 22 marca 2010 roku tj. od daty osiągnięcia wieku emerytalnego. Jedną z koniecznych przesłanek przyznania prawa do emerytury było rozwiązanie wszystkich stosunków pracy. Ubezpieczony nie spełnił tej przesłanki, ponieważ rozwiązał tylko jeden stosunek pracy, a drugi trwał nadal. Jednakże ubezpieczony nie ujawnił tego faktu, przeciwnie we wniosku o emeryturę wskazał, że nie pozostaje w stosunku pracy.

Dowód: decyzja ZUS z dnia 01.07.2010 r. k.49 akta Zus

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 18 czerwca 2011 roku, znak (...), wobec ujawnienia okoliczności dotyczących prawa do emerytury, a mianowicie nie rozwiązania wszystkich stosunków pracy Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił prawa i wstrzymał wypłatę emerytury, uchylając jednocześnie decyzję organu rentowego z dnia 1 lipca 2010 roku.

Dowód: decyzja ZUS z dnia 18.06.2011 r. k.62 akta Zus

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 16 czerwca 2011 roku, znak (...), organ rentowy stwierdził, że ubezpieczony pobrał nienależnie świadczenia za okres od 22 marca 2010 roku do 30 czerwca 2011 roku w łącznej kwocie 26 507, 68 złotych z tytułu emerytury. Zakład zobowiązał R. K. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 22 marca 2010 roku do 30 czerwca 2011 roku w kwocie 15 556,39 zł.

Dowód: decyzja ZUS z dnia 16.06.2011 r. k.65 akta zus

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 9 września 2011 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 25 czerwca 2011 roku tj. od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy.

Dowód: decyzja ZUS z dnia 09.09.2011 r. k.103 akta zus

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W niniejszej sprawie ubezpieczony R. K. wiązał podstawę wznowienia postępowania z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r sygn. akt. K 5/11 (Dz. U . z 2012 r., Nr 251) oraz wyrokiem z 13 listopada 2012r, sygn. akt. K 2/2012 (Dz. U . z 2012 r., Nr 1285).

Pierwszy z wyroków dotyczył art. 114 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych(Dz. U z 2009, nr 153, poz.1227). Trybunał Konstytucyjny uznał, wówczas że art. 114 ust. 1a w/w ustawy jest niezgodny z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 oraz z art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (OTK-A 2012/2/16, Dz.U.2012/251, K 5/11). Zgodnie z tym wyrokiem wymieniony wyżej przepis utracił moc z dniem 8 marca 2012 r., tj. z dniem jego publikacji w Dzienniku Ustaw RP, na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji RP.

Trybunał Konstytucyjny potwierdził pogląd wyrażany już wcześniej przez ten Sąd, jak i Sąd Najwyższy, według którego weryfikacja decyzji emerytalno-rentowych, wiążąca się w istocie z „odmienną oceną” przedłożonych wcześniej dowodów, jest niedopuszczalna w świetle art. 114 ust. 1 ustawy o FUS.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził dalej, że trwałość decyzji organów władzy publicznej nie może być pozorna. Ustawodawca nie może z jednej strony deklarować trwałości decyzji (stwierdzając ich prawomocność), a z drugiej strony, bez względu na przyczynę wadliwości decyzji, nie przewidywać żadnych ograniczeń ich wzruszenia. Konieczność wyważania interesów jednostki i interesu publicznego zobowiązuje ustawodawcę do wskazywania przesłanek wzruszenia decyzji, które uniemożliwią arbitralne, niczym nieograniczone działania władzy publicznej.

Trybunał Konstytucyjny zgodził się z wnioskodawcą – Rzecznikiem Praw Obywatelskich – że w świetle regulacji zawartej w art. 114 ust. 1a ustawy o FUS deklarowana przez ustawodawcę prawomocność decyzji wydawanych w sprawach emerytalnych i rentowych ma w istocie charakter iluzoryczny. Tego typu prawomocność nie jest żadnym gwarantem stabilizacji sytuacji prawnej i życiowej jednostki, skoro organ rentowy w każdym czasie i tylko na podstawie odmiennej oceny dowodów może pozbawić jednostkę przysługujących jej praw. Trybunał argumentował także swe stanowisko podnosząc, że obywatel, opierając się na dokonanej przez organ władzy publicznej ocenie przesłanek nabycia prawa i działając w zaufaniu do dokonanej oceny, podejmuje często istotne decyzje życiowe (np. rezygnacja z zatrudnienia), a następnie - gdy okaże się, że decyzje organu były błędne - ponosi wszelkie konsekwencje tych błędów. Dzieje się tak również wtedy, gdy obywatel swym zachowaniem w żadnej mierze nie przyczynił się do sformułowania błędnych ocen.

Kolejny wyrok Trybunału Konstytucyjnego na który powołuje się ubezpieczony tj. z dnia z dnia 13 listopada 2012 r., o sygn. akt: K 2/12 również nie ma zastosowania w stosunku do ubezpieczonego, albowiem Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2010 r., Nr 257, poz. 1726) w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jednakże orzeczenie to nie zmienia sytuacji ubezpieczonego, gdyż rozstrzygnięcie Trybunału nie znajduje do niego zastosowania, zważywszy na fakt, że prawo do emerytury nabył on w dniu 22 marca 2010 r., a więc w stanie prawnym, w którym obowiązywał przepis art.184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz. U. 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.)

Przepis art. 184 w/w ustawy w sposób odrębny i szczególnie uregulował sytuację prawną ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy w dniu wejścia w życie ustawy - 1 stycznia 1999 r., legitymowali się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okresem składkowym i nieskładkowym, o którym mowa w art. 27 ustawy, gwarantując im prawo do nabycia emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32. Dodatkowo prawo do świadczenia obwarowano nieprzystąpieniem do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązaniem stosunku pracy.

Zauważyć należy, że niespełnienie przez pracownika ustawowych warunków koniecznych do przyznania świadczenia powodowało wydanie decyzji odmownej, a w wydanie takiej decyzji następowało również wtedy, gdy pracownik nie spełniał chociażby jednego z ustawowych warunków niezbędnych do przyznania świadczenia. Taki pogląd znajduje potwierdzenie w wykładni Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 15 grudnia 2000 r. (II UKN 147/00 OSNP 2002/16/389) stwierdził, iż istota decyzji organu rentowego polega na rozstrzygnięciu o prawie do konkretnego świadczenia (lub o jego wysokości) jako całości, a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo.

W związku z powyższym, zasadnie w ocenie Sądu organ rentowy po ustaleniu, że ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy, wydał decyzję mocą której odmówił prawa i wstrzymał wypłatę emerytury uchylając jednocześnie decyzję z dnia 1 lipca 2010 roku mocą której przyznano ubezpieczonemu to prawo.

Wyraźnego podkreślenia wymaga, że skoro ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy, to nie mógł nabyć uprawnień emerytalnych na podstawie art. 184 w/w ustawy i nie zmienia tego fakt zatajenia przez ubezpieczonego okoliczności, że pozostawał w stosunku pracy.

Zgodnie bowiem z art. 100 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń powstaje z dniem spełnienia wszystkich przesłanek wymaganych do jego nabycia. Przesłanki ustalenia prawa do emerytury - wedle art. 184 ustawy - muszą być spełnione łącznie i brak co najmniej jednego z wymaganych warunków, w tym przypadku, rozwiązania stosunku pracy, skutecznie wyłączało możliwość skutecznego nabycia prawa do emerytury.

Z powyższego wynika, że w reżimie prawnym, w którym R. K. nabył prawo do emerytury, nie było możliwości pobierania tegoż świadczenia bez rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą. Przedmiotowe rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego nie znajdują zastosowania do skarżącego, zważywszy, że nie dotyczyły art.184 ust 2 w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2012 roku. Zważyć należy, że dopiero ustawa z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2012, Nr 637) zmieniła zapis art.184 ust.2 i od 1 stycznia 2013 roku nie wymaga rozwiązania stosunku pracy.

Oznacza to, że zaskarżona decyzja odmawiająca wznowienia postępowania w sprawach zakończonych decyzjami ostatecznymi z dnia 16 czerwca 2011 roku w przedmiocie wstrzymania ubezpieczonemu wypłaty emerytury i odmowy prawa do tego świadczenia oraz stwierdzającej nadpłatę emerytury i zobowiązującej ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 15 556, 39 złotych jest w pełni prawidłowa.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie o czym orzekł jak w punkcie I sentencji.

O kosztach procesu – kosztach zastępstwa prawnego stron – Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc, oraz § 6 pkt 4 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.), o czym orzekł jak w punkcie II sentencji.